

حقوق کودک

محمد جعفری^۱

مقدمه:

امروزه یکی از بزرگترین بیماری‌هایی که در سر تا سر جهان شیوع یافته است، کار کودکان همراه با سوء استفاده از آنهاست. آمارها، حاکی از افزایش تعداد کودکان کار در هر سال بسیار هولناک است. کار کودکان جنبه‌های منفی اقتصادی و اجتماعی قابل توجهی در بردارد.

این کار مانع افزایش جدی مهارت‌ها و آموزش و دانش می‌شود و بهره‌وری افت می‌کند. درآمد بیمه اجتماعی کاهش می‌یابد، صدمات جانی و مالی افزایش می‌یابد، انواع آسیب‌های اجتماعی شامل سوءاستفاده جنسی، اعتیاد، خرده‌فروشی مواد مخدر، تکدی‌گری و بزهکاری کودکان و نوجوانان افزایش می‌یابد و مهاجرت‌ها به دلیل امکان کار کودکان به گونه‌ای زیان‌بار افزایش می‌یابد. امروزه کار کودکان بیشتر در کشورهای در حال توسعه رواج دارد، جایی که میلیون‌ها کودک در سنین بین ۵ تا ۱۴ سال با هدف امرار معاش خود و خانواده، به کار مشغول می‌شوند. کار آنها ممکن است نیمه‌وقت یا تمام وقت، فصلی یا دائمی باشد.

ممکن است کودکان، دستمزد خود را به صورت کالا یا پولی دریافت کنند. یا اساساً کارگرخانوادگی بی‌مزد باشند. عده‌ای اصلاً مزدی دریافت نمی‌کنند و تنها برای سرپناه و محلی جهت زندگی یا برای غذایی بخور و نمیرکار کنند. البته این تنها مشکل کشورهای در حال توسعه یا زیرخط توسعه نیستند، بلکه این مشکل مبتلابه کشورهای توسعه‌یافته نیز هست هرچند تعداد آنها در این‌گونه کشورها کمتر است. تعداد زیادی از متخصصان در سر تا سر دنیا وجود دارند که در جهت کنترل این تعداد و احتمالاً حذف این مشکل تلاش می‌کنند. انجام این تکلیف مشکل و تقریباً غیرممکن به نظر می‌رسد و لیکن تلاش‌های بسیاری در این زمینه صورت گرفته است. اولین مرحله برای حل این مشکل آگاهی از آن و تمرکز بر روی علل کار کودک است. مقاله حاضر در نظر دارد در دو قسمت ارایه تعاریف در خصوص کودک، حقوق کودک، کودک خیابانی و تاریخچه کار کودک و ابعاد آن در ایران و جهان و علل آن، به بررسی کار کودک در اسناد بین‌المللی و قوانین داخلی، مفهوم تکدی‌گری و جرم‌انگاری آن در قوانین داخلی و بین‌المللی پرداخته و اقدامات حمایتی و قانونی داخلی و بین‌المللی در زمینه کار کودک و تکدی‌گری را ارایه کند.

^۱ دبیر شورای تحقیقات اداره کل زندان‌های استان کردستان

تعریف کودک در قانون مدنی

کودک یا صغیر در اصطلاح حقوقی به کسی گفته می‌شود که از نظر سن به نمو جسمی و روحی لازم برای زندگی اجتماعی نرسیده باشد. در ایران در سال‌های اخیر مفهوم «طفل» دچار ابهام و آشفتگی فراوانی شده به گونه‌ای که در حال حاضر به جای یک تعریف واحد از کودک، تعاریف متعددی وجود دارد. چون حیات واقعی با تولد شروع می‌شود، بنابراین دوران کودکی هم با تولد آغاز می‌شود. در واقع طبق ماده ۹۵۶ قانون مدنی ایران «اهلیت برای دارا بودن حقوق، با زنده متولد شدن انسان شروع و با مرگ او تمام می‌شود.» اما نبایستی فراموش کرد که کودک قبل از آنکه متولد شود، یعنی در حالیکه جنین است، هم دارای حیات است و بدین جهت شایسته است که مورد حمایت مقنن قرار گیرد تا حقی از کودکی که در آینده متولد خواهد شد، تضییع نشود و بدین اعتبار شاید بتوان ادعا کرد که شروع کودکی در واقع از تاریخ انعقاد نطفه است زیرا از این زمان است که کودک به عنوان موجودی زنده و مستقل از پدر و مادر مورد توجه مقنن قرار گرفته و برای او حقوق و تکالیفی مقرر می‌شود.

کودک در مبانی حقوقی اسلام

در توضیح کلی، معمولاً از آغاز تولد تا حدود ۱۲ تا ۱۳ سالگی را دوران کودکی می‌نامند و به دوره قبل از دبستان و بعد از دبستان تقسیم می‌کنند که فرد در هر دوره، شرایط روحی و روانی و فیزیکی خاص خود را داراست. در یک تقسیم‌بندی دیگر، کودک را طی ۲ دوره می‌توان مورد مطالعه قرار داد. دوره قبل از تمیز و دوره بعد از تمیز و تشخیص. معمولاً فقهای اسلامی تمیز را چنین تعریف کرده‌اند که در این دوره فرد به طور اجمالی از مقتضای عقود معاملات سر درمی‌آورد و پس از این دوره در آستانه بلوغ قرار می‌گیرد. یا به تعبیر فقهای اسلامی مراهق می‌شود و بعد که بالغ شد مسئولیت‌پذیری وی آغاز می‌شود. در رویکردی دیگر کودک را از نگاه قرآن کریم می‌توان مورد مطالعه قرارداد. قرآن کریم درباره زمان شروع کودکی، صراحتاً سخن خاصی به میان نیاورده اما در برخی آیات لفظ «طفل» را صریحاً بکار برده است. روند خلقت انسان را مورد تامل قرارداده تا انسان‌ها در آن تعقل کنند. علما و فقهای اسلامی، ادوار مرتبط با کودکی را به ۳ دوره تقسیم کرده‌اند: از ولادت تا ۷ سالگی (صبی غیر ممیز)، از ۷ سالگی تا ظهور بلوغ (صبی ممیز)، از سن بلوغ به بعد که شخص دارای مسئولیت کامل است. قرآن کریم در سوره‌های نور آیه ۸۴، سوره حج آیه ۵، سوره قصص آیه ۱۴، سوره نمل آیه ۶۶، سوره احقاف آیه ۱۵ در مجموع ۳ معیار را بلوغ الحلم، بلوغ النکاح و بلوغ اشد را ذکر کرده است. با توجه به این معیارها می‌توان گفت مساله بلوغ در قرآن مجید با تعبیرات مختلفی آمده است و سن مشخصی را به عنوان بلوغ ذکر نکرده است. همچنین در امر بلوغ هم به رشد جسمی و هم به رشد روحی و عقلانی توجه شده است. از روایات ائمه شیعه در این زمینه نیز استفاده می‌شود که اولاً معیار بلوغ چه در مورد پسران و چه در مورد دختران بر مبنای تکوین شخصیت فرد و قبول مسئولیت در زمینه‌های مختلف است. ثانیاً معیار اصلی برای بلوغ کودک، رشد و تکامل جسمی و جنسی است که معیار آن در پسران احتلام و دختران عادت ماهانه است. ثانیاً در روایات حد سن بلوغ پسران از ۱۳ تا ۱۶ سالگی و دختران از ۹ تا ۱۳ سالگی است که می‌توان آن را اماره بلوغ نیز تلقی کرد.

کودک در قوانین ایران

قانون مدنی ایران در تبصره یک ماده ۱۲۱۰ که در سال ۱۳۶۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده، اعلام داشته است: «سن بلوغ در پسر ۱۵ سال تمام قمری و در دختر ۹ سال تمام قمری است.» طبق این ماده از قانون مدنی جنسیت مبنای قانونگذار در تعریف طفل بوده است، لیکن در قانون کار، طبق ماده ۷۹ مصوب ۱۳۶۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام، تعریف واحدی از طفل ارایه شده و تمایزی میان دختر و پسر وجود ندارد. به علاوه مبنای تعیین سن بلوغ در قانون مدنی سال قمری است و در قانون کار ظاهراً با توجه به اصل ۱۷ قانون اساسی مبنای تعیین سال شمسی به عنوان سال رسمی ایران بوده است. در ضمن بر اساس ماده ۱۲۱۰ قانون مدنی، پسران در سن ۱۵ سال قمری و دختران در سن ۹ سال قمری بالغ محسوب می‌شوند. لیکن براساس قانون کار همگی در سن ۱۵ سال شمسی از حالت طفولیت در می‌آیند، خواه دختر یا پسر باشند. این در حالی است که از نظر کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۱۹۸۹ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، مذکور در ماده یک منظور از کودک فرد انسانی زیر سن ۱۸ سال است، مگر اینکه طبق قانون قابل اجرا در مورد کودک، سن بلوغ کمتر تشخیص داده شود. طبق ماده ۳ قانون کودکان ایرلند مورخ سال ۲۰۰۱، نیز کودک به مفهوم فرد زیر سن ۱۸ سال است. از سوی دیگر قانون کار کودک (ممنوعیت و نظارت) هندوستان مصوب ۱۹۸۶ در بند ۳ قسمت (ii) ماده یک کودک را به مفهوم شخصی تعریف می‌کند که ۱۴ سالش کامل نشده باشد.

حقوق کودک

طبق ماده ۹۵۸ قانون مدنی ایران هر انسان، متمتع از حقوق مدنی خواهد بود و لیکن هیچکس نمی‌تواند حقوق خود را اجرا کند مگر آنکه برای این امر اهلیت قانونی داشته باشد. کسی اهلیت قانونی برای اجرای حقوق مدنی دارد که ممنوع و محجور از تصرف در اموال و حقوق مالی خود نباشد. طبق ماده ۱۲۰۷ قانون مدنی صغار، اشخاص غیر رشید و مجانین ممنوع از تصرف در اموال و حقوق مالی خود هستند. از این رو کودک از نظر حقوقی از تمامی حقوق مدنی برخوردار است و از این جهت فرقی با بزرگسال ندارد اما قانوناً نمی‌تواند حق خود را اعمال کند. همانطور که پیشتر گفته شد، کودک با توجه به شرایط روحی و روانی و فیزیکی در هر دوره از حقوق و تکالیفی برخوردار است. تعالیم اسلامی، مکاتب تربیتی، نظامات حقوقی، حقوق بین‌الملل و حقوق داخلی به منظور مصونیت کودک از آسیب‌ها و خسارات مادی و اخلاقی و عاطفی عنایت خاصی به رعایت حقوق کودک داشته است در متون روایی آمده است: «خداوند بر هیچ چیز به اندازه تخلف و تجاوز به حقوق زنان و کودکان غضب نمی‌کند».

حق نگهداری کودک

پس از تولد طفل، مهم‌ترین مسئله نگهداری و تربیت اوست، تا وی را آماده ورود به کودکانستان و دبستان و نتیجتاً ورود به اجتماع سازد. در حقوق اسلام به نگهداری و تربیت طفل «حضانت» گویند و حقوق مدنی ایران هم که از فقه اسلام منبعث بوده است، مقررات خود را منطبق بر آن تنظیم کرده است. طبق ماده ۱۱۶۸ قانون مدنی نگهداری اطفال هم حق و هم تکلیف ابوبین است. نگهداری طفل عبارتست از به کاربردن وسایل لازم برای بقا و نمو و بهداشت جسمی و روحی طفل مانند: غذا دادن، پوشانیدن لباس، تمیز نگهداشتن طفل، شست‌وشوی لباس و ... و به طور کلی آنچه که سن طفل اقتضا آن را دارد. جسم کودک در مرحله‌ای قرار داد که نیازمند رشد کامل فیزیکی است. لذا فراهم آوردن تغذیه مناسب و مراقبت‌های بهداشتی از تکالیف ولی و سرپرست کودک به شمار می‌آید. جسم کودک علاوه بر اینکه باید از تغذیه و بهداشت مناسب برخوردار باشد، باید از هرگونه آزار و ایراد لطمه مصون باشد. از این رو حق تمامیت جسمی از دو جنبه اثباتی و سلبی تشکیل شده است. این حق ایجاب می‌کند که تغذیه و بهداشت برای کودک لازم و ضروری باشد و آزار و اذیت ممنوع شود. در تعالیم اخلاقی دین، آزار بدنی کودک مذموم دانسته شده است. امام علی(ع) می‌فرماید: وعظ‌پذیری انسان عاقل بوسیله ادب است، حیوانات هستند که تنها با زدن ادب می‌شوند. به علاوه طبق ماده ۱۹ کنوانسیون حقوق کودک حمایت از حق تمامیت جسمی کودک در مقابل خشونت‌های جسمی ضرورت دارد. البته تنبیه بدنی که از حدود متعارف نزد عرف تادیب کودک خارج نباشد از مصادیق اینگونه خشونت نیست. طبق قانون اساسی اطریش والدین وظیفه نگهداری از کودکان اعم از اینکه مشروع یا نامشروع متولد شده باشند، براساس نیازهای کودکان و استانداردهای زندگی آنها را دارند. این وظیفه تا سن ۲۸ سالگی ادامه پیدا می‌کند. در صورتیکه فرد جوان هنوز تحت آموزش‌های حرفه‌ای یا آموزش درسی باشد. در صورتیکه والدین قادر به نگهداری از کودک نباشند این پدربزرگ و مادربزرگ هستند که این وظیفه را بر عهده دارند. نظام حمایت از کودک در سال ۱۹۷۰ ایجاد شده و در سال ۱۹۸۰ مورد بازبینی قرار گرفت. تصور در نگهداری از کودک می‌تواند منجر به رسیدگی‌های کیفری از سوی دولت شود.

حق آموزش

تحصیل و آموزش حق مسلم هر کودک است و دولت مکلف است وسایل آموزش و پرورش رایگان اطفال را که سرمایه‌های حقیقی این کشور هستند را فراهم کند. اصل سی‌ام قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ در این خصوص مقرر می‌دارد: «دولت موظف است وسایل آموزش و پرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسایل تحصیلات عالی را تا سرحد خودکفایی کشور به طور رایگان گسترش دهد.» بنابراین از طرفی دولت مکلف است تا پایان دوره متوسطه وسایل آموزش و پرورش رایگان را حتی در اقصی نقاط کشور فراهم سازد و از طرفی اولیای اطفال می‌بایست با استفاده از امکانات، اطفال خود را به تحصیل علم و دانش و یا فرا گرفتن حرفه‌ای بگمارند. اهمیت این مسئله آنچنان است که حتی در ندامتگاه‌های مخصوص نوجوانان و کانون اصلاح و تربیت، کلاس‌های درسی ایجاد شده تا زندانی شدن اطفال و

نوجوانان، موجب ترک تحصیل و ایجاد وقفه در آموزش و پرورش آنان نشود. در واقع تحصیل کردن حق مسلم هر کودک است و نمی‌توان با دستاویزی از قبیل فقرخانوادگی، نیاز به دستمزد کودک، بعد مسافت و دوری راه و ... اطفال را از تحصیل منع کرد. ماده یک قانون، تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی مصوب مرداد ۱۳۵۳ در این خصوص مقرر می‌دارد: تمامی اطفال و جوانان ایرانی که واجد شرایط تحصیل می‌باشند، باید بدون هیچگونه مانعی به تحصیل بپردازند و هیچ‌کس نمی‌تواند آنان را از تحصیل بازدارد جز با مجوز قانونی. «به موجب ماده ۲ ماده فوق‌الذکر در هر محل که موجبات تحصیل مراحل تعلیمات ابتدایی و راهنمایی که اجباری و مجانی است فراهم و اعلام شده باشد، پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک که وظیفه نگهداری و تربیت کودک بر عهده او است، موظف است نسبت به ثبت نام و فراهم کردن موجبات تحصیل کودک تحت سرپرستی خود اقدام کند و در صورت خودداری از انجام این وظیفه، وزارت آموزش و پرورش بر مبنای آمار ارسالی اداره کل ثبت احوال، نسبت به ثبت نام کودکان واجد شرایط تحصیل اقدام خواهد کرد. البته تاکنون بنا به مسایل و مشکلاتی به این ماده عمل نشده است، یعنی در هیچ یک از نقاط ایران اداره آموزش و پرورش رأساً اقدام به ثبت نام کودکان نکرده، بلکه همواره والدین اطفال با مراجعه به مدارس نسبت به ثبت نام فرزندان خود اقدام می‌کنند. به موجب ماده ۴ قانون، تأمین وسایل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی، هر یک از پدر یا مادر یا سرپرست قانونی کودک و نوجوان کمتر از ۱۸ سال که قانوناً مسئول پرداخت مخارج زندگی او است و با داشتن امکانات مالی از تهیه وسایل و موجبات تحصیل کودک یا نوجوان امتناع کند یا به نحوی از انحا از تحصیل او جلوگیری کند به حکم مراجع قضایی که خارج از نوبت رسیدگی خواهند کرد، به جزای نقدی از ۱۰ هزار ریال تا ۲۰۰ هزار ریال و به انجام تکالیف فوق نسبت به کودک یا نوجوان محکوم خواهد شد.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک:

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده میشود به پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک در خصوص فروش، فحشا و هرزه نگاری (مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ هجری شمسی برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ میلادی مجمع عمومی سازمان ملل متحد) به شرح پیوست ملحق شود و اسناد آن را نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع نماید.

تبصره ۱ - مسئولیت پیگیری اقداماتی که طبق این پروتکل برعهده دستگاه های اجرایی است و نیز تنظیم گزارش اقدامات یاد شده برعهده وزارت دادگستری می باشد.

تبصره ۲ - ضمانت های جزایی که در ارتباط با جرائم مندرج در پروتکل در قوانین فعلی جمهوری اسلامی ایران منظور شده (از جمله مواد (۸۲) تا (۱۰۷)، (۱۱۰)، (۱۱۲)، (۱۲۱) تا (۱۲۶)، (۱۳۸)، (۱۶۲)، (۱۶۳)، (۱۶۴)، (۱۶۵) و (۱۶۶) قانون مجازات اسلامی، بند (۴) اصل (۴۳) و جزء (ج) بند (۶) اصل (۲) قانون اساسی، مواد (۷۹)، (۱۷۱) و (۱۷۲) قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۶، مواد (۳)، (۴) و (۵) قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت های غیرمجاز می نمایند مصوب ۱۳۷۲/۱۱/۲۴ و ماده (۱۶) قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹ توسط دستگاه های مسئول

اعمال می گردد و در مواردی که جهت تحقق اهداف پروتکل نیاز به پیش بینی مجازات های جدید یا تشدید مجازات های فعلی باشد، لایحه لازم با نظر قوه قضائیه تهیه و برای سیر مراحل تصویب ارائه خواهد شد.

پروتکل اختیاری کنوانسیون حقوق کودک درخصوص فروش، فحشا و هرزه نگاری کودکان (مصوب ۱۳۷۹/۳/۴ برابر با ۲۵ مه ۲۰۰۰ مجمع عمومی سازمان ملل متحد)

کشورهای عضو این پروتکل: با توجه به این که جهت دستیابی بیشتر به اهداف کنوانسیون حقوق کودک و اجرای مفاد آن، به ویژه مواد (۱)، (۱۱)، (۲۱)، (۳۲)، (۳۳)، (۳۴)، (۳۵) و (۳۶)، اصلاح است اقداماتی را که کشورهای عضو به منظور تضمین حمایت از کودک در برابر فروش، فحشا و هرزه نگاری کودکان اتخاذ مینمایند، توسعه یابد. همچنین با توجه به اینکه کنوانسیون حقوق کودک، حق کودک را برای حمایت شدن در برابر استثمار اقتصادی و انجام هر کاری که ممکن است زیان بار بوده یا خللی در تحصیل کودک وارد آورد یا به سلامتی کودک یا رشد جسمی، ذهنی، روحی، اخلاقی یا اجتماعی او آسیب رساند، به رسمیت شناخته است. با نگرانی شدید از روند رو به افزایش و قابل توجه قاچاق کودکان با هدف فروش، فحشا و هرزه نگاری کودکان. با نگرانی عمیق از توریسم جنسی گسترده و در حال تداوم که به ویژه کودکان در برابر آن آسیب پذیر می باشند، به گونه ای که این امر به طور مستقیم فروش، فحشا و هرزه نگاری کودکان را افزایش می دهد. با اذعان به اینکه تعدادی از گروه های آسیب پذیر خاص، از جمله دختر بچه ها، در معرض خطرات گسترده تر استثمار جنسی قرار دارند و این که دختر بچه ها به گونه نامناسبی در میان استثمار شدگان جنسی نمود پیدا می کنند. با نگرانی از دسترسی روبه رشد به هرزه نگاری کودک در اینترنت و دیگر فناوری های در حال گسترش و با یادآوری کنفرانس بین المللی مبارزه با هرزه نگاری کودک در اینترنت (وین ۱۳۷۸ هجری شمسی برابر ۱۹۹۹ میلادی) و به ویژه بیانیه پایانی آن که خواستار آن شده که تولید، توزیع، صدور، انتقال، ورود، تملک ارادی و تبلیغ هرزه نگاری کودک در سطح جهانی جرم محسوب گردیده و بر اهمیت همکاری و مشارکت نزدیک تر میان دولت ها و صنعت اینترنت تأکید نموده است. با اعتقاد به این که محور فروش، فحشا و هرزه نگاری کودکان با اتخاذ راهبرد جامعی که به عوامل دخیل از جمله توسعه نیافتگی، فقر، نابرابری اقتصادی، ساختار اقتصادی - اجتماعی ناعادلانه، اختلال های خانوادگی، فقدان آموزش، مهاجرت از روستا به شهر، تبعیض جنسی، رفتار جنسی غیر مسؤولانه بزرگسالان، رفتارهای سنتی زیان بار، منازعات مسلحانه و قاچاق کودکان میپردازد، تسهیل میگردد. با اعتقاد به لزوم تلاش برای ارتقاء آگاهی های عمومی به منظور کاهش تقاضا برای فروش، فحشا و هرزه نگاری کودکان و همچنین با اعتقاد به اهمیت تقویت مشارکت جهانی میان تمامی عوامل و بهبود اجرای قوانین در سطح ملی. با در نظر گرفتن مقررات اسناد حقوقی بین المللی مربوط به حمایت از کودکان، از جمله کنوانسیون لاهه در زمینه حمایت از کودکان و همکاری درخصوص احترام به فرزند خواندگی میان کشوری، کنوانسیون لاهه در خصوص ابعاد مدنی ربودن کودک در سطح بین المللی، کنوانسیون لاهه درخصوص صلاحیت، قانون حاکم، تشخیص، اجرا و همکاری درمورد مسئولیت والدین و اتخاذ اقداماتی برای حمایت از کودکان و کنوانسیون شماره (۱۸۲) سازمان بین المللی کار درخصوص ممنوعیت و اقدام فوری برای محو بدترین اشکال کار کودک. با دلگرمی از حمایت وسیع نسبت به کنوانسیون حقوق کودک که بیانگر تعهد گستردهای است که برای ارتقاء و حمایت از حقوق کودک وجود دارد. با اذعان به

اهمیت اجرای مفاد برنامه عمل برای جلوگیری از فروش ، فحشا و هرزه نگاری کودکان و بیانیه و دستور کار اتخاذ شده در کنگره جهانی علیه استثمار جنسی تجاری کودکان که از تاریخ پنجم لغایت نهم شهریور ماه ۱۳۷۵ هجری شمسی (۲۷ لغایت ۳۱ آگوست ۱۹۹۶ میلادی) در استکهلم برگزار شد و دیگر توصیهها و تصمیمهای مربوط نهادهای بین المللی ذیربط . با توجه به اهمیت سنتها و ارزش های فرهنگی هر یک از ملت ها برای حمایت و رشد هماهنگ کودک ، به شرح زیر توافق نمودند :

ماده ۱ - کشورهای عضو ، فروش ، فحشا و هرزه نگاری کودکان را به گونهای که در این پروتکل پیشبینی گردیده است ، ممنوع خواهند ساخت .

ماده ۲ - از نظر این پروتکل :

الف - فروش کودکان به هرگونه عمل یا معاملهای اطلاق میشود که به وسیله آن ، کودک توسط شخص یا گروهی از اشخاص به منظور سودجویی یا هرمنظوری به دیگری انتقال داده شود.

ب - فحشا کودک به استفاده از کودک در فعالیت های جنسی به منظور سودجویی یا هر منظور دیگری اطلاق میشود.
پ - هرزه نگاری کودک به هرگونه نمایش کودک درگیر در فعالیت های واقعی یا مشابه سازی شده آشکار جنسی ، با هر وسیله یا هرگونه نمایش اندام جنسی کودک برای اهداف عمدتاً جنسی اطلاق میشود.

ماده ۳-۱- هر کشور عضو حداقل از تحت پوشش قرارگرفتن کامل اقدامات و فعالیت های زیر به موجب حقوق جزایی یا کیفری خویش اطمینان حاصل خواهد نمود ، خواه این جرائم در سطح داخلی یا فراملی ، یا برمبنای فردی یا سازمان یافته صورت گرفته باشد:

الف - در زمینه فروش کودکان به گونه ای که در ماده (۲) تعریف گردید :

(۱) عرضه ، تحویل یا پذیرش کودک به هر وسیله ، به منظور : (الف) - استثمار جنسی از کودک . (ب) - انتقال اندام کودک برای کسب سود. (پ) - به کارگیری کودک در کار اجباری .

(۲) توافق غیر ارادی نامناسب ، به صورت یک واسطه ، به منظور فرزند خواندگی کودک با نقض اسناد حقوقی بین المللی حاکم درمورد فرزند خواندگی .

ب - عرضه ، ابتیاع ، تحصیل یا تدارک کودک به منظور فحشا کودک به گونهای که در ماده (۲) تعریف گردید.

پ - تولید ، توزیع ، انتشار ، ورود ، صدور ، عرضه ، فروش یا مالکیت هرزه نگاری کودک برای مقاصد فوق به گونهای که در ماده (۲) تعریف گردید.

۲- با رعایت مقررات قانون ملی یک کشور عضو ، همین امر در مورد کوشش برای مبادرت به هر یک از این اقدامات و همدستی در جرم یا مشارکت در هر یک از این اعمال خواهد گردید.

۳- هر کشور عضو این جرائم را با کیفرهای مقتضی که ماهیت خطرناک این جرائم را در نظر گیرد ، قابل مجازات خواهد ساخت.

۴- هر کشور عضو در صورت اقتضا با رعایت مقررات قانون ملی خود، اقداماتی را درخصوص ایجاد مسئولیت اشخاص حقوقی در زمینه جرائم مذکور در بند (۱) این ماده به عمل خواهد آورد. با رعایت اصول حقوقی کشور عضو، این مسئولیت اشخاص حقوقی ممکن است کیفری ، مدنی یا اجرایی باشد.

۵- کشورهای عضو کلیه اقدامات حقوقی و اجرایی مقتضی را به عمل خواهند آورد تا اطمینان حاصل شود که کلیه افراد دخیل در فرزند خواندگی کودک ، طبق اسناد حقوقی بین المللی حاکم اقدام می نمایند.

ماده ۴- ۱ - هر کشور عضو چنانچه جرائم در قلمرو یا کشتی یا هواپیمای ثبت شده در آن کشور روی دهد اقداماتی را که برای احراز صلاحیت قضائی خویش در مورد جرائم موضوع بند (۱) ماده (۳) که ممکن است ضروری باشد ، به عمل خواهد آورد.

۲ - هر کشور عضو میتواند اقداماتی را که ممکن است برای احراز صلاحیت قضائی خویش در مورد جرائم موضوع بند (۱) ماده (۳) ضروری باشد ، در موارد زیر به عمل آورد :

الف - چنانچه متهم مورد ادعا تبعه آن کشور یا شخصی باشد که در قلمرو آن اقامت دائم دارد.

ب - چنانچه قربانی تبعه آن کشور باشد.

۳ - همچنین هر کشور عضو چنانچه متهم مورد ادعا در قلمرو آن کشور حضور داشته باشد و براساس اینکه جرم توسط یکی از اتباع آن روی داده است وی را به دیگر کشور عضو مسترد نکند، اقداماتی را که ممکن است برای احراز صلاحیت قضائی خویش در مورد جرائم فوق الذکر ضروری باشد، به عمل خواهد آورد .

۴ - این پروتکل هیچ گونه صلاحیت کیفری اعمال شده طبق قانون داخلی را نفی نمی نماید.

ماده ۵- ۱ - چنین تلقی می شود که جرائم موضوع بند (۱) ماده (۳) به عنوان جرائم قابل استرداد در هر معاهده استرداد موجود میان کشورهای عضو، اضافه شده و در هر معاهده استرداد که در آینده میان آنها منعقد میشود، طبق شرایط مندرج در آن معاهدات به عنوان جرائم قابل استرداد اضافه خواهد گردید.

۲ - اگر کشور عضوی که استرداد را مشروط به وجود معاهده می کند، درخواستی را برای استرداد از سوی کشور عضو دیگری که هیچ معاهده استرداد با آن ندارد دریافت کند، میتواند این پروتکل را به عنوان مبنای قانونی برای استرداد در ارتباط با چنین جرائمی مدنظر قرار دهد. استرداد تابع شرایطی خواهد بود که قانون کشور خوانده در نظر گرفته است .

۳ - کشورهای عضوی که استرداد را مشروط به وجود معاهده نمیکنند، چنین جرائمی را با رعایت شرایطی که توسط قانون کشور خوانده در نظر گرفته است ، به عنوان جرائم قابل استرداد میان خود به رسمیت خواهند شناخت .

۴- با جرائم مزبور به منظور استرداد مجرمین میان کشورهای عضو به گونه ای برخورد خواهد شد که گویی این گونه جرائم نه تنها در مکان وقوع جرم ، بلکه در قلمرو کشورهایی که لازم است صلاحیت قضائی خود را مطابق ماده (۴) احراز نمایند، ارتکاب یافته است .

۵ - اگر درخواست استرداد درخصوص جرائمی باشد که در بند (۱) ماده (۳) تشریح شده است و اگر کشور عضو خوانده بر مبنای ملیت متخلف وی را مسترد نمی کند یا نخواهد کرد، آن کشور اقدامات مناسبی را جهت ارجاع موضوع به مراجع صالح خویش به منظور پیگیری قضائی ، اتخاذ خواهد نمود.

ماده ۶ - ۱ - کشورهای عضو بیشترین مساعدت را در ارتباط با اقدامات تحقیقاتی یا کیفری یا استرداد در زمینه جرائم مندرج در بند (۱) ماده (۳) ، از جمله مساعدت به منظور به دست آوردن شواهد موجود که برای جریان دادرسی مذکور ضروری است ، به یکدیگر ارائه خواهند نمود.

۲ - کشورهای عضو تعهدات خویش به موجب بند (۱) این ماده را طبق هر معاهده یا ترتیبات دیگری درخصوص مساعدت حقوقی دو جانبه که ممکن است میان آنها وجود داشته باشد، به عمل خواهند آورد. کشورهای عضو ضرورت عدم وجود چنین معاهدات یا ترتیباتی ، طبق قوانین داخلی خویش به یکدیگر مساعدت خواهند نمود.

ماده ۷ - کشورهای عضو با رعایت مقررات قوانین ملی خویش ، موارد زیر را انجام خواهند داد :

الف - در صورت اقتضا ، اتخاذ اقداماتی به منظور ضبط و مصادره موارد زیر:

۱ - کالاهایی مانند مواد ، دارایی ها و دیگر ابزارآلاتی که جهت ارتکاب یا تسهیل جرائم موضوع در این پروتکل مورد استفاده قرار گرفته اند.

۲ - عایدات ناشی از این گونه جرائم .

ب - اجرای درخواست های کشور عضو دیگر برای ضبط یا مصادره کالاها یا عایدات موضوع جزء (۱) بند (الف) فوق .
پ - اتخاذ اقداماتی به منظور تعطیل نمودن اماکنی که برای ارتکاب چنین جرائمی مورد استفاده قرار گرفته اند ، به صورت موقت یا برای مدت معین .

ماده ۸-۱- کشورهای عضو به منظور حمایت از حقوق و منافع کودکان قربانی اعمال ممنوع شده به موجب این پروتکل در تمامی مراحل رسیدگی کیفری ، اقدامات مقتضی را به ویژه از راه های زیر به عمل خواهند آورد :

الف - به رسمیت شناختن آسیب پذیری کودکان قربانی و تصویب تشریفات به منظور شناسایی نیازهای خاص ایشان ، از جمله نیازهای خاص ایشان به عنوان شواهد.

ب - آگاه نمودن کودکان قربانی از حقوق ، نقش و حوزه عمل ایشان ، زمانبندی و پیشرفت مراحل رسیدگی و وضعیت موارد تحت بررسی آنها.

پ - فراهم نمودن زمینه ارائه و مورد توجه قرار گرفتن دیدگاه ها، نیازها و نگرانی های کودکان قربانی در روند رسیدگی در چهارچوبی منطبق با آیین دادرسی قانون ملی ، در صورتی که منافع شخصی ایشان تحت تأثیر قرار گرفته باشد.
ت - فراهم نمودن خدمات حمایتی مقتضی برای کودکان قربانی در تمامی مراحل رسیدگی حقوقی .

ث - در صورت اقتضای حمایت از امور خصوصی و هویت کودکان قربانی و اتخاذ اقداماتی طبق قوانین ملی جهت اجتناب از انتشار نابجای اطلاعاتی که می تواند موجب شناسائی کودکان قربانی شود.

ج - در موارد مقتضی ، تأمین امنیت برای کودکان قربانی و همچنین خانواده ها و شهود ایشان در برابر ارباب و انتقام گیری .
چ - اجتناب از تأخیر غیرضروری در بررسی موارد و اجرای احکام و آرای مربوط به پرداخت غرامت به کودکان قربانی .

۲- کشورهای عضو تضمین خواهند کرد که مشخص نبودن سن واقعی قربانی ، مانع آغاز تحقیقات کیفری از جمله تحقیقاتی که با هدف تعیین سن قربانی صورت می گیرد، نخواهد شد.

۳ - کشورهای عضو تضمین خواهند کرد که در مواجهه نظام قضائی کیفری با کودکانی که قربانی جرائم تشریح شده در این پروتکل هستند، بهترین منافع کودک به عنوان یک ملاحظه اساسی محسوب گردد.

۴ - کشورهای عضو اقداماتی را به منظور تضمین آموزش مناسب ، به ویژه آموزش حقوقی و روانشناسی برای اشخاصی که با قربانیان جرائم ممنوع شده به موجب این پروتکل کار می کنند، به عمل خواهند آورد.

۵ - کشورهای عضو در موارد مقتضی اقداماتی را به منظور حمایت از امنیت و شخصیت و یا سازمان هایی که درگیر پیشگیری و یا حمایت و بازبانی قربانیان چنین جرائمی هستند، به عمل خواهند آورد.

۶- مفاد این ماده به عنوان پیش داوری نسبت به حقوق یا نقض حقوق متهم برای برخورداری از محاکمه بی طرفانه و عادلانه تلقی نخواهد شد.

ماده ۹ - ۱- کشورهای عضو انتشار و اجرای قوانین، اقدامات اداری، برنامه ها و سیاست های اجتماعی را به منظور پیشگیری از جرائم موضوع این پروتکل تقویت یا تصویب خواهند نمود. توجه خاصی به حمایت از کودکانی که به طور ویژه نسبت به این اعمال آسیب پذیرند نیز مبذول خواهد گردید.

۲- کشورهای عضو با بهره گیری از اطلاعات از طریق تمامی ابزار مناسب، آموزش و کارآموزی در خصوص اقدامات پیشگیرانه و اثرات مخرب جرائم موضوع این پروتکل، سطح آگاهی عمومی عموم از جمله کودکان را ارتقا خواهند بخشید. کشورهای عضو در راستای انجام تعهدات خود به موجب این ماده، مشارکت بخشهای مختلف جامعه و به ویژه کودکان و کودکان قربانی را در این گونه اطلاعات و برنامههای کارآموزی و آموزشی از جمله در سطح بین المللی تشویق خواهند نمود. ۳- کشورهای عضو تمام اقدامات ممکن را با هدف حصول اطمینان از ارائه تمامی مساعدتهای مقتضی به قربانیان این گونه جرائم از جمله سازگاری مجدد و کامل اجتماعی و بهبود جسمی و روحی کامل ایشان، به عمل خواهند آورد. ۴- کشورهای عضو تضمین خواهند کرد که تمامی کودکان قربانی جرائم تشریح شده در این پروتکل بدون تبعیض به رویههای مناسب برای درخواست غرامت بابت خسارات وارده از جانب کسانی که قانوناً مسؤول هستند، دسترسی داشته باشند.

۵- کشورهای عضو اقدامات مقتضی را با هدف ممنوعیت مؤثر تولید و توزیع مواد و لوازم تبلیغ کننده جرائم تشریح شده در این پروتکل، به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۰-۱- کشورهای عضو تمامی اقدامات ضروری را جهت تقویت همکاری بین المللی از طریق ترتیبات دو جانبه، منطقه ای و چند جانبه به منظور جلوگیری، کشف، تحقیق، پیگرد و مجازات عاملان فروش، فحشا و هرزه نگاری کودکان و توریسم جنسی کودک، به عمل خواهند آورد. کشورهای عضو همچنین همکاری و هماهنگی بین المللی میان مراجع خویش، سازمان های غیردولتی ملی و بین المللی و سازمان های بین المللی را ارتقا خواهند بخشید.

۲- کشورهای عضو همکاری بین المللی را به منظور کمک به کودکان قربانی جهت بهبود جسمی و روحی، سازگاری مجدد اجتماعی و بازگشت به موطن خویش، ارتقاء خواهند بخشید.

۳- کشورهای عضو تقویت همکاری بین المللی را به منظور رسیدگی به دلایل اصلی مؤثر بر آسیب پذیری کودکان نسبت به فروش، فحشا و هرزه نگاری کودکان و توریسم جنسی کودک، مانند فقر و توسعه نیافتگی، ارتقاء خواهند بخشید. ۴- کشورهای عضو به منظور اقدام در چنین وضعیتی، کمک های مالی، فنی یا دیگر مساعدت ها را از طریق برنامههای چند جانبه، منطقیهای، دوجانبه یا دیگر برنامه های موجود فراهم خواهند نمود.

ماده ۱۱ - مفاد این پروتکل تأثیری بر مقرراتی که در جهت تحقق حقوق کودک مؤثرترند و ممکن است جزء موارد زیر باشند، نخواهد داشت :

الف - قوانین کشور عضو.

ب - حقوق بین الملل لازم الاجرا در آن کشور.

ماده ۱۲-۱- هر کشور عضو ظرف مدت دو سال پس از لازم الاجرا شدن پروتکل برای آن کشور عضو، گزارشی را که در بردارنده اطلاعات جامع درخصوص اقدامات به عمل آمده برای اجرا مفاد پروتکل است به کار گروه (کمیته) حقوق کودک ارائه خواهد نمود.

۲- هر کشور عضو متعاقب ارائه گزارش جامع، هرگونه اطلاعات بیشتر درخصوص اجرا پروتکل را در گزارشی که طبق ماده (۴۴) کنوانسیون به کار گروه (کمیته) حقوق کودک ارائه می کند، خواهد گنجاند. دیگر کشورهای عضو پروتکل هر پنج سال، یک گزارش ارائه خواهند نمود.

۳- کار گروه (کمیته) حقوق کودک میتواند از کشورهای عضو بخواهد اطلاعات بیشتری را درمورد اجرای این پروتکل ارائه دهند.

ماده ۱۳ - ۱- این پروتکل برای امضای هر کشوری که عضو کنوانسیون است یا آن را به امضا رسانده است، مفتوح است.

۲- این پروتکل منوط به تصویب است و برای الحاق هر کشوری که عضو کنوانسیون است یا آن را به امضاء رسانده است، مفتوح است. اسناد تصویب یا الحاق به دبیرکل سازمان ملل متحد سپرده خواهند شد.

ماده ۱۴-۱- این پروتکل سه ماه پس از سپردن دهمین سند تصویب یا الحاق لازم الاجرا خواهد شد.

۲- این پروتکل برای هر کشوری که پس از لازم الاجرا شدن پروتکل، آن را تصویب کند یا به آن ملحق شود، یک ماه پس از تاریخ سپردن سند تصویب یا الحاق آن کشور، لازم الاجرا خواهد شد.

ماده ۱۵-۱- هر کشور عضو می تواند در هر زمان با ارسال اطلاعیه کتبی به دبیرکل سازمان ملل متحد از عضویت در این پروتکل انصراف دهد. دبیرکل سازمان ملل متحد متعاقباً دیگر کشورهای عضو کنوانسیون و تمامی کشورهای امضاء کننده کنوانسیون را از این امر مطلع خواهد ساخت. انصراف از عضویت، یک سال پس از تاریخ دریافت اطلاعیه توسط دبیرکل سازمان ملل متحد نافذ خواهد شد.

۲- این گونه انصراف از عضویت تأثیری بر خودداری کشور عضو از ایفا تعهدات خود به موجب این پروتکل درارتباط با هر جرمی که قبل از تاریخ نافذ شدن انصراف از عضویت رخ می دهد، نخواهد داشت. همچنین این گونه انصراف از عضویت

به هیچ وجه لطمه ای به بررسی مستمر هر موضوعی که قبل از تاریخ نافذ شدن انصراف از عضویت، از سوی کار گروه (کمیته) در دست رسیدگی بوده است، نخواهد زد.

ماده ۱۶ - ۱- هر کشور عضو می تواند اصلاحیه ای پیشنهاد کرده و آن را نزد دبیرکل سازمان ملل متحد ثبت نماید. دبیرکل سپس اصلاحیه پیشنهادی را برای کشورهای عضو ارسال خواهد نمود و از آنها درخواست خواهد کرد که نظر خود را درباره برپایی فراهمایی (کنفرانس) کشورهای عضو به منظور بررسی و رأی گیری درمورد پیشنهادها اعلام نمایند. چنان چه ظرف مدت چهار ماه از تاریخ مکاتبه مزبور، حداقل یک سوم کشورهای عضو موافق برگزاری چنین فراهمایی (کنفرانسی) باشند، دبیرکل فراهمایی (کنفرانس) را در سایه حمایت سازمان ملل متحد برگزار خواهد کرد. هر اصلاحیه ای که مورد تصویب اکثریت کشورهای عضو حاضر و رأی دهنده در فراهمایی (کنفرانس) قرار گیرد، جهت تصویب به مجمع عمومی تسلیم خواهد شد.

۲- اصلاحیه ای که طبق بند (۱) این ماده به تصویب می رسد، پس از تصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد و پذیرش اکثریت دو سوم کشورهای عضو لازم الاجرا خواهد شد.

۳- چنان چه اصلاحیه ای لازم الاجرا شود، برای آن دسته از کشورهای عضوی که آن را پذیرفته اند، الزام آور خواهد بود و دیگر کشورهای عضو همچنان نسبت به مفاد این پروتکل و هرگونه اصلاحیه ای که قبلاً پذیرفته اند، متعهد خواهند بود. ماده ۱۷ - ۱- این پروتکل که متون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی آن همگی از اعتبار یکسان برخوردارند، در بایگانی سازمان ملل متحد نگهداری خواهد شد.

۲- دبیرکل سازمان ملل متحد نسخ تصدیق شده این پروتکل را برای کلیه کشورهای عضو کنوانسیون و تمامی کشورهای که کنوانسیون را امضا کرده اند، ارسال خواهد کرد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن پروتکل، شامل مقدمه و هفده ماده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ نهم مرداد ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۵/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - غلامعلی حداد عادل

برخی از قوانین حقوقی بر گرفته از پیمان حقوقی کودکان در یونیسف:

• (ماده ۲، بند ۲) کودکان مانند والدین خود دارای حقوقی هستند. کشورهای عضو پیمان جهانی حقوق کودک متعهد شده اند که حقوق کودکان را در همه زمینه ها رعایت کنند.

- (ماده ۳۱، بند ۱) استراحت، تفریح، بازی و فعالیت های خلاق حق هر کودک است.
- (ماده ۲، بند ۲) وقتی کودکی به دنیا می آید، والدین کودک باید برای او شناسنامه بگیرند. هر کودک حق دارد که نام، ملیت و تاریخ تولدش ثبت شود.
- (ماده ۱۸، بند ۱) پدر و مادر اولین کسانی هستند که مسئول رشد کامل و پیشرفت کودک می باشند.
- (ماده ۲۷، بندهای ۱ و ۲) والدین یا سایر سرپرستان کودک باید در حد توان و امکانات، شرایط زندگی مناسب را برای شکوفایی توانایی ها و رشد جسمی، ذهنی، روانی، اخلاقی و اجتماعی کودک فراهم آورد.
- (ماده ۵) حق کودکان است با زندگی در کنار والدین و یا قیم خود، از تکامل توانایی های خود برخوردار شوند.
- (ماده ۳۲، بند ۱) پیمان جهانی حقوق کودک از کودکان در برابر کارهای زیان یاری که مانع آموزش آنان می شود و برای بهداشت و پیشرفت اجتماعی آنها مضر است حمایت می کند.
- (ماده ۳۵) هیچ کس حق آزار و اذیت کودکان را ندارد. کسانی که با کودکان بدرفتاری می کنند و یا آنها را می دزدند، طبق قانون باید مجازات شوند.
- (ماده ۲۹، بند ۱-ج) کودکان حق دارند از هویت فرهنگی، زبان و ارزش های ادبی، هنری و ملی کشور خود مراقبت کنند و آنها را پاس بدارند.
- (ماده ۲۴، بند ۲-ج) بهداشت و تندرستی حق کودکان است. باید برای کودکان برنامه های ایمن سازی و مراقبت های بهداشتی را گسترش داد.
- (ماده ۳ بند ۳) همه نهادهایی که برای کودکان کار می کنند مسئول حفاظت کودکان هستند و باید در انجام مسئولیت های خود برای کودکان کوشا باشند.
- (ماده ۳۱، بند ۲) مسئولان باید فضاهای مناسب و متعددی را برای بازی کودکان درست کنند. این مکان ها باید به محل زندگی کودکان نزدیک باشد.
- (ماده ۲۸، بند ۱-د) آموزش حق همه کودکان است. دولت ها باید برای آموزش و پرورش کودکان تلاش کنند و امکانات آموزشی و حرفه ای را برای همه کودکان فراهم آورند.
- (ماده ۴۰، بند ۱) پیمانی جهانی حقوق کودک، از پدران و مادران و سرپرستان می خواهد که در برابر اشتباهات کودکان از روش های نامناسب تنبیه و سرزنش استفاده نکنند.
- (ماده ۲۴، بند ۱) حق کودکان بیمار است که با درمان و مراقبت های پزشکی، هر چه زودتر بهبود پیدا کنند.

جمع بندی:

در جایی که کودک آزاری صورت می گیرد و شاکی به لحاظ برخی موارد قانونی یا ... وجود ندارد دادستان عمومی می تواند آن را مورد رسیدگی قرار دهد یعنی دادستان عمومی به عنوان مدعی العموم می تواند در برخورد با پدیده کودک آزاری وارد عمل شود.

به موجب قانون حمایت از کودکان و نوجوانان مصوب ۱۳۸۱/۱۱/۲ مجلس شورای اسلامی، هر گونه آزار و اذیت کودکان و نوجوانان که موجب ایراد صدمه جسمانی یا روانی و اخلاقی به کودک شده و سلامت جسمانی یا روانی کودک را به خطر اندازد ممنوع و مستوجب تعزیر می باشد. در این قانون موارد کودک آزاری را مشمول موارد نادیده گرفتن عمدی سلامت و بهداشت روانی و جسمانی کودک، هرگونه آسیب و شکنجه جسمی و روحی، سوء استفاده از کودکان برای قاچاق، خرید و فروش کودکان و هرگونه بهره کشی و به کارگیری آنان به بهانه تامین معیشت، ممانعت از تحصیل و هر گونه تبعیض که منجر به صدمه روانی یا توقف رشد طبیعی کودک گردد و اعمالی از این قبیل که سبب سلب آزادی های شرعی و قانونی شود، قرار داده است.

کودک آزاری از جرایم عمومی است، و احتیاج به شکایت شاکی خصوصی ندارد، یعنی دادستان در صورت آگاهی از کودک آزاری به هر نحو از جانب هر کسی که باشد دخالت می کند. وضعیت فعلی جامعه نشاندهنده آن است که، قوانین کنونی به اندازه کافی بازدارنده نیستند.